

הירחון הישראלי לבלילות

„הדיבוק“ בבול יובל „הבימה“

262288

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

קוֹנוֹיִן בַּחֲלִיפִין

EXCHANGE WANTED

LUIS ZAPIOLA GUERRICO
Posadas 1227 (casi esq. libertad)
Buenos-Aires
ARGENTINA

★

OSVALDO ANTÔNIO da CRUZ
Rua Conde de Porto Alegre
108 — I.A.P.I.
Salvador — Bahia
BRASIL

★

U. DICKUDT
Casilla 5473

Lima
PERU

★

Mr. C. CROOKS
12 Haslow Place
Blackpool Ft. 3 7 PE
ENGLAND

★

CLAUS SPENGLER
Gladiolen weg 12
4044 Kaarst
WESTERN GERMANY

★

WATTEEUW GILLES
Chaussée de Saint Chislain 703
Chievres — Hainaut
BEIGIQUE

OCTAVIO AUGUSTO
LUCERO MORALES
Jalapa, Barrio la Esperanza
zGUATEMALA
Centro América

★

HELMUT WORCH
3101 Körbel : tz.
Bez. Magdeburg
Dorfstr. 122
D.D.R.

★

Dr. T. VISTVANATHAN
"SEETHAPATHY"
29 Second Street,
West Ponnagaram, Madurai-10,
TAMILNADU — INDIA

★

HORST WOLTER
D-1 Berlin 65
Genter Strasse 35
WEST-BERLIN

★

B. HAAU
Brinkhovenlaam 3a
Paterswolde
HOLLAND

Professor CARLES ALBERTO
ALVARES LÉPEZ
1a Calle 22-24 Zona 1.
GUATEMALA
Central América

★

ERNESTO MORENO-TORRES
c/o Bank of America
Casilla 147
Lima
PERU

★

EBERHARD MENZEL
7073 Lorch / Württ.
Klosterstrasse 15
D.B.R.

★

Ms. S. GUEDON
Expert / Philatélie
29 rue de Bellevue,
72 Le Mans
FRANCE

★

Mr. C.O. PILBEAM
42 Shirley Avenue
Earlswood — Redhill
Surrey
ENGLAND

עַם הַוּפְעַת בּוֹל הַבִּימָה

התקיימה רק ב־1923.

נוכח הלחץ הגובר לאיסורו של
התיאטרון בשפה ה"קונטרבולר"
ציונית" כלשון העברית, החליטו
מייסדי "הבימה" לעזוב את רוסיה
ב־1926 ואחרי מסע של כשנתיים
הופעות באירופה ואמריקה, הגיעה
הלהקה ב־1928 ליעדה הטבעי,
א"י.

הבול שיופיע לכבוד "הבימה"
מראה בצורה מסוגנת דמויות
מתוך "הדיבוק" על רקע התפאור
ההאופיינית של ההצגה. ערכו
הנקוב של הבול — 1 ל"י והוא
יופיע ב־11 במאוס.

תיאטרון "הבימה" נוסד ב־1918
במוסקוה על ידי חבורת צעירים
יהודים, שוחרי השפה העברית,
שהחליטו ליצור להקת תיאטרון
אמנותית מקצועית בלשון העב־
רית. הצגתם הראשונה, "נשף ברא־
שית" שבכורתה התקיימה ב־1918,
עשתה רושם עז על העילית התר־
בותית במוסקוה ו"הבימה" הפכה
להיות אחד האולפנים שליד "התי־
אטרון האמנותי". אחרי "נשף
בראשית" ניגשה "הבימה" להכין
את "הדיבוק" בתרגומו של ת. נ.
ביאליק ובבימויו של ואכסנגוב.
בגלל מחלתו של הבמאי הופסקה
העבודה על "הדיבוק" והבכורה

חותמת דואר מיוחדת תוטבע ב־11
במאוס לכבוד חונכת מסילת הברזל
בין דימונה לאורון. החותמת תוטבע
בסניף דואר מיוחד שיוכן בקרון
דכנת.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israéliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor : ARIE LYNN
9, Kahanstam St., Tel-Aviv, Israel

העורך : אריה לין
המערכת : רח' כהנשטם 9, ת"א

JANUARY-FEBRUARY, 1970

No. 1-2 (49)

שבט—אדר א', תש"ל

CONTENTS

Exchange wanted	2
50th Anniversary of "Habima" National Theatre	2
Editorial comments	3
ISRAEL NEW ISSUES :	4
Late Prime-Minister Levy Eshkol stamp ; Founder of Hashomer Mania Shohat stamp ; Railway stamp	
Union of Israel Philatelic societies annual report	5
Activities in philatelic societies	6
World philatelic news	7
Background of Trumpeldor & Jabotinsky stamps	8
How the issue of stamps is decided	9
Favourable comment on Israeli stamps abroad	9
80th anniversary of Rehovot & Khedera	10—11
75th anniversary of Rishon le Zion Post	10—11
Miscellaneous	12, 18
Aerophilately	13
Judaica news	14—15
Devaluation of franc & philately	16
Exhibitions	16
Nobel prize winners	17
Designers in the news	19
Letters to the editor	19

בתוכן :

3	סיכומה של שנה בולאית
4	חדשות הבולאות בישראל
5	דבר יו"ר ההתאחדות
6	באגודות
7	תצפיות לשנת 1970
8	טרומפלדור ו'בוטינסקי
9	כך מחליטים על הוצאת בול דואר
9	לבולי ישראל שם מצויין
10—11	יובלות : רחובות, חדרה וראשון-לציון
12	מה חדש : באנגוילה, מאוריציוס ואיי קוק
13	טיסות מיוחדות
14—15	יודאיקה
16	פיחות הפרנק הווייל בולים
17	חתני פרס נובל
18	עולם ומלואו
19	דיוקנו של צייר

בטאון אה

סיכומה של שנה בולאית

הבא לסכם, "שנה בולאית" יתקשה בקביעת תחילתה וסיומה, שכן קיימות שלוש אפשרויות: שנה אורחית, לפיה מתכננים בולים ברוב מדינות העולם, שנת כספים, לפיה פועלים בדואר ישראל, "שנה קטלוגית" בהתאם להופעת קטלוגים חדשים בכל העולם, הסוקרים את התופעות הבולאיות של השנה שחלפה. לשלוש אפשרויות אלה קיימת, במקרה שלנו, אפשרות נוספת: תחילתו של עתון חדש. נכון יותר — עתון ב, "לבוש חדש".

אכן, לפננו, הירחון הישראלי לבולאות" בצורתו החדשה. מי שזוכר את גליונותיו הראשונים של הבטאון, בשנת 1966, רואה בוודאי בסיפוק רב את התקדמותו של העתון, הן בצורתו והן בתוכנו. בפתח הגליון אין לנו אלא לקוות שהוא יתמיד, ישתפר ויביא תועלת והנאה לכל קוראיו.

★

השנה שחלפה עמדה בסימן של הנושא הבולאי רב-ההיקף — כיבוש הירח. אכן שפע בולים, בעולם כולו, הוקדשו לנושא זה. בולים וחותמות מילאו את אלבומי האספנים במידה כזאת שאי אפשר להשוות את מספרם גם לבולים במצעים בייך לאומיים, כמו, "שנת הפליט", "המלחמה ברעב" וכו'. נושא בולאי אחר, שעדיין פופולרי מאוד, הוא "אמנות בבולי דואר". ברם, אליה וקוץ בה: הניצול המירבי של שני הנושאים ע"י מדינות, שעיקר דאגתן בהנפקת בולים, היא קופת האוצר שלהן — יביא בהכרח לאינפלציה של בולים כאלה והאספנים ירצו, "להתפטר מן הנושא"...

★

בישראל נסוב ויכוח ער במשך השנה שחלפה סביב מעמדם של בולי ערב. על פי החוק אין לסחור בבולי האויב, אולם החוק אינו מפרט באם אסור גם לאסוף בולי ערב. ומה דינם של בולי ערב שבידי ערביי ירושלים ושטחים אחרים?

אריה לין

הבולאות בישראל

לוי אשכול, מניה שוחט, ז'בוטינסקי, יובל „הבימה”
ומסילת דימונה-אורון ב-11 במארס

ממשית ומשמם היא מתפצלת דרו-מה לאורון, מקום חציבת הפוסט-פטים ובכוון לצפון מזרח לתחנת צפע קרוב לערד. אורך המסילה מדימונה לאורון הוא כ-30 ק"מ ומממשית לצפע כ-5 ק"מ.

מבחינה הנדסית היתה העבודה מענינת, בעיקר בקטע מממשית לאורון. הטופוגרפיה בשטח זה היא קשה וקיימים בו הפרשי גובה ניכרים, דבר אשר דרש בניית גשרים גבוהים מעל הוואדיות וחיפירה וחציבה עמוקה בתוך הגבי-עות. ניבנו ארבעה גשרי רכבת והגדול בהם מעל ואדי ירקעם (או ואדי חתירה) הוא באורך של כ-130 מטר ובגובה של כ-27 מטר. הפעלת הקווים האלה תאפשר לרכבת ישראל להגביר את היקף הובלת המצחבים מן הנגב לכמות של שני מיליון טון בשנת 1970/71 (בשנת 1968/69 הובלו 1.3 מיליון טון).

בחודש ספטמבר תופיע המנה ה-רביעית ובה רק סידרת-מועדים: 0.12, 0.15, 0.35, 0.40, 0.80 ל"י (בתי כנסת במרכזים יהודיים בגולה). באוקטובר תופיע המנה החמי-שית: יובל „ויצו”, סמלי ערים (ערכים נוספים של חלק ב'): „תבית” — תערוכת בולים לאו-מית (כנראה בול וגליון זכרון). המנה האחרונה לשנה זו תופיע בדצמבר: יובל ההסתדרות ואמנות הבמה. סך הכל יופיעו השנה יותר מ-30 בול.

בתחילת מארס תופיע מנת-הבולים השניה לשנת 1970 (ב-21 בינואר הופיעו 5 בולי שמורת-הטבע, מרבד הקסמים וטרומפל-דור). כ-11 במארס יופיעו: בול-זכרון ללוי אשכול ז"ל, 60 שנה ל„השומר” — בול דיוקן מניה

שוחט; זאב ז'בוטינסקי; חנוכת מסילת הברזל דימונה-אורון וזכרון ל„הבימה”.

בול לוי אשכול צוייר על-פי תצלום בלי ציון שם הצייר, ואילו בול ז'בוטינסקי ומניה שוחט צויירו בידי פ. הורן, צייר בולים חדש. חמשת הבולים יסתכמו ב-ערך נקוב של 3.15 ל"י. חמשת הבולים יודבקו על חמש מעטפות נפרדות כל אחת ב-10 אגורות.

לפי התחזית תהיה 1970 שנה גדושת-בולים: המנה השלישית תופיע בחודש מאי: בול זכרון לחללי צה"ל — 0.55 ל"י; שלושה בולי יום העצמאות — 0.12, 0.15 ו-0.80 ל"י; מאה שנה למקוה-ישראל — 1 ל"י.

„הדיבוק” כבול דואר לראשונה בבולי ישראל ובבולי דואר בכלל מופיעה „סצינה” מ-תוך המחזה „הדיבוק” מאת ש. אנסקי בבול זכרון ישראלי. הבול צוייר בידי א. וייסהוף לכבוד יובל „הבימה”.

בול זכרון למסילת הרכבת דימונה-אורון המסילה דרומית לדימונה נמ-שכת כ-9 ק"מ עד למקום שנקרא

בול חנוכת מסילת הרכבת די-מונה אורון צוייר בידי א. שוארק, צייר בולים חדש. ערכו הנקוב של הבול 0.80 ל"י.

דבר יו"ר ההתאחדות באספה

הכללית השנתית

השנה הבאה, תערוכת בולים לאומית שתתקיים בסוכות בהיכל „בני ברית“ בתל-אביב, ואשר בה יערך הקונגרס השני של הקונגרס העולמי של אגודות אספני ישראל, הארץ הקדושה ויודאיקה, ואשר בו אנו מקווים תונח אבן הפינה למוזיאון הדואר שאליו אנו שואפים מזה שנים רבות.

הקדשנו השנה תשומת לב מיוחדת לקידום וארגון הבולאות בקרב ההתיישבות העובדת. קיבלנו פניות רבות מקיבוצים בכל רחבי הארץ, המבקשים את הדרכתנו וסיוענו והרוצים להצטרף אל שורותינו. חברי הועד הפועל ביקרו, הרצו והדריכו בקיבוצים רבים, ואנו תקווה שבשנה הבאה נראה שכר לעמלנו זה.

בעיית הבעיות, דהיינו, הכרתו ותמיכתו הסדירה של משרד הדואר, בפעולות התרבותיות והחינוכיות של ההתאחדות, באגודות השונות, בישובי הספר ובקרב חוגי נוער, והצורך ההכרחי בשיפור פני עתון ההתאחדות, הוצעדו השנה צעד גדול קדימה. סכום ראשוני של — 1,000 ל"י שניתנו לנו על ידי הדואר, למטרת קיום קורסים למדריכי נוער בולאיים, כבר הניב פירותיו והמחזור הראשון המונה 8 צעירים כבר הסתיים בהצלחה. נוסף לכך, החל מחודש ינואר, תשתנה צורתו ואנו מקווים גם תכנון של עתון ההתאחדות.

בעיה כאובה נוספת בה טיפלנו השנה, היא בעיית המסחר בארצנו בבולי ארצות ערב וארגוני הטרור, דאגנו להזכיר לאספנים, לסוחרים ולעתונות, שהי עיסוק בבולים אלה, מהווה עבירה על החוק, ושכל אגורה המשולמת עבורם, משמשת לרכישת נשק המכוון לליבות חילינו ואזרחינו.

לסיום לא נותר לי אלא להודות לכל חברי בועד הפועל, על שיתוף הפעולה והעזרה המלאה שהוגשה לי על ידי כולם, בביצוע תפקידי במשך השנה שחלפה, ובמיוחד למזכירנו היקר דב ניר וידידי היקר ד"ר הקסטר, אשר הודות למסירותם הרבה ורמו ענייני ההתאחדות בארץ ובחו"ל על מי מנוחות, ולאחל לכולם ולכולנו, עוד הרבה שנות בריאות ועבודה פורייה בשירות הבולאות הישראלית היקרה לכולנו.

מ. ויגוצקי

לא אוכל להמשיך בסדר היום ולגשת למסירת הדו"ח שלי, מבלי להזכיר במעמד נכבד זה, את האבידה הגדולה למשפחת הבולאים הישראליים, עם הסתלקותו ללא עת, של החבר הטוב, הידיד, הבולאי הוותיק, אחד מעמודי התווך של ההתאחדותנו, יו"ר אגודת הבולאים בחיפה, וחבר הועד הפועל מזה תריסר שנים, יהושע גרבה ז"ל. אין בכוחן של מלים להביע את גודל הצער והכאב שכולנו כואבים על אבידה גדולה זו, אבידה שעדיין לא הצלחנו להשלים עמה. אבידה שעליה נאמר „חבל על דאבדון ולא משתכחין“, תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, ויהא זכרו ברוך.

ועתה ככתוב „הם צוו לנו את החיים“, אגש לדו"ח השנתי שלי, ובכך, הערב אנו מסיימים שנה שבהשוואה לשנה שקדמה לה, דהיינו שנת „תבירה“, היתה שנה שקטה ורגועה, שנת שדוד מערכות, ביקורת קונסטרוקטיבית, תיקון ליקויים ופגמים מבפנים ומבחוץ, ובמיוחד אגירת כוחות לקראת מה שמכינה לנו השנה העומדת על סף דלתנו, שנה המבטיחה להיות שנה גדושה וענפה בפעילות בולאית פורייה.

קיימנו השנה 7 ישיבות של הועד הפועל, בהן השתתפו מרבית חברי הועד, חברי ועדת הביקורת ונציגי העתונות הבולאית. נוסף לישיבות אלו, קיימו ועדות נבחרות של הועד הפועל פגישות רבות עם גופים ואישים שונים, כשר הדואר, משרד החוץ, השירות הבולאי, עיריית תל-אביב ועוד, וכל זאת במטרה לקדם במידת האפשר את ענייני הבולאות הישראלית.

השנה לא יוצגה בולאות ישראל בתערוכה בין-לאר מית כל שהיא בחו"ל, וזאת בגלל שאלו התקיימו במדינות הגוש המזרחי, אולם על כבודנו הלאומי שמרנו. לא עברנו בשתיקה על כל פגיעה בכבוד זה, מחינו נמרצות בפני ה„פיפ“ על כל שמץ של יחס עוין ומפלה כלפינו מצד מדינה כל שהיא, ולא שקטנו עד שמדינות אלו התנגלו על יחסן זה. לעומת זאת, יוצגה בולאות ישראל בחו"ל השנה, על ידי העתודה שלנו, וזאת על ידי 3 מבני הנוער שלנו, שהתתפו בתערוכת הנוער בלוקסמבורג, אשר בה הם זכו להערכה רבה ולפרסים רבי ערך.

כפי שכבר הזכרתי בפתח דברי, טומנת בחובה,

נו. ויגוצקי - יו"ר לשנה נוספת

(דברי יו"ר ההתאחדות באספה הכללית מר משה ויגוצקי, ראה בעמ' 5).

ועד חדש להתאחדות

בכל שנה, בסוף חודש דצמבר, מתכנסים נציגי אגודות הבולאים לאסיפה שנתית ובוחרים בוועד פועל חדש. הוועד החדש שונה רק במעט מקודמו. נבחרו: מ. ויגוצקי, יו"ר (ירושלים); י. אוקו, ד. גיר, ש. ארצי, א. קארו, י. כהן, מ. צ'סלי (תל-אביב); ש. שלמוני, (ראשון לציון); ר. אנוליק (נתניה); י. שלו (רחובות); א. קנר, ד"ר הקסטר, ה. סינג (חיפה).

* הישיבה הראשונה של הוועד הפועל החדש, התקיימה במועדון האגודה החיפאית, ביום ג', 20 בינואר 1970. בסדר היום: חלוקת תפקידים, התערוכה הלאומית "תבית" 1970, העתון, בולי ערב, שניים בתקנון ההתאחדות ושונות. החברים י. אוקו וא. קנר נבחרו לסגני יו"ר; ד. גיר — מזכיר; ש. ארצי — גזבר.

היו"ר מסר דו"ח על הפגישה של נציגי ההתאחדות (החברים ויגוצקי, גיר, אוקו וד"ר הקסטר) עם שר הדואר ד"ר אלימלך רימלט. הוחלט לשלם סך 20 דולר דמי חברות של ההתאחדות בוקנגרס העולמי של אספני ארץ הקודש. ישראל ויודאיקה, שמרכזו בארה"ב.

האסיפה הכללית, שהתקיימה הפעם באולם "אוהל אם" בנתניה, בהשתתפות נציגי עיריית נתניה, שעירם אירחה (על שולחנות ערוכים) את באי הכנס השנתי של הבולאים, העמידה לויכוח שני נושאים: מעמדם של בוליערב בישראל ושינויים בביטאונה של התאחדות אגודות הבולאים.

ב א ג ו ד ו ת

רחובות

ביום השבת, 24.1.1970, התקיימה האספה הכללית השנתית של חברי האגודה במועדון "בני ברית", המשמש בשכירות כמועדון האגודה.

הח' שלו מסר דו"ח על פעולות האגודה בעונה הקודמת, דו"ח כספי ותקציבי משוער לעונה החדשה. כמו כן מסר על הכנות לתערוכת בולים ארצית "תבית" בסוכות השנה וקרא לחברים שיש להם חומר מתאים לתצוגה וטרם הציגו בתערוכה כל שהיא, להעזיז ולהציג הפעם בתערוכת "תבית" ולהתחיל כבר מעכ"שיו בהכנות לתצוגותיהם.

נבחר ועד חדש בהרכב החברים: שלו עזריאל, שקד מנחם ונחום אברהם. החברים נחום אברהם ושקד מנחם נבחרו גם לוועדה מיוחדת ליוזום פעולות תרבות במועדון, כגון הרצאות, תצוגת חומר בולאי של חברי האגודה, פגישות משותפות חדידות עם אגודות שכנות בסביבה וכו'.

פעולות האגודה מתקיימות בימי שבת משעה 10.30 עד 13.00

באגודה התל-אביבית לבולאות

באספה הכללית שנערכה במועדון האגודה ברח' הס 16 בתל-אביב, נבחר ועד חדש בהרכב הבא: ירחמיאל אוקו — יו"ר; חיים גמזו — סגן יו"ר; דב גיר — מזכיר; מייק צסלי — גזבר; שמואל ארצי — משק; יצחק ברק, אריה שרמן — חברים. לוועדת ביקורת נבחרו: מרדכי שיגוצקי, אלכסנדר לוינסון ומנשה בנד.

בוועדת תערוכות "תבית" — שבעה חברי האגודה הנ"ל בנוסף ארווין קארו, משה פרצלן, יצחק ששון, שווימר, פנחס קאנר, יעקב זינמן ואריה לין. בוועדה זו ישמש יו"ר י. אוקו. מזכיר התערוכה — דב גיר; גזבר התערוכה — ש. ארצי.

ב-16 במארס תחייים הרצאתו של מ. קרופ על בעיות הנפקת בולים; ב-30 במארס ירצה מנהל השרות הבולאי, מ. כהן, על פעולות השרות הבולאי.

התאחדות אגודות הבולאים בישראל אגודת בולאי חיפה

אבלים על מות החברים

ד"ר קורט סלע ואריה ארד

ומשתתפים בצער המשפחות

הודעה לכל חברי האגודות

בכל ענייני כספים יש לפנות אל גזבר ההתאחדות: ש. ארצי, ת. ד. 2896 תל-אביב. גם תשלומים עבור העתון.

ביקורת על בולי קנדה

קנדה הקימה ועדה מייצגת מיוזמת הודעת בולים, המורכבת מציירים ואמנים. יוזמה זו ננקטה בשל הביקורת שנמתחה בעתונות הקנדית ובקרב אספני בולים, על תוכנם החיזור והמשעמם של בולי קנדה. בתכניות להוצאות בולים ב-1970 מורגש כבר שינוי מהבחינה עלבות המלצות הוועדה.

יובל 100 שנה לכינון מחוז מאונט פלינסטון שבקנדה יצוין על בולי שיונפק ב-27 בינואר, אשר מציג ציור סמלי הממחיש את חשיבות האזור, המונה עתה כמיליון תושבים מבחינה גיאוגרפית. ערכו של הנקוב של הבול הוא 6 סנט, בצבע אדום כחול וצהוב.

יובל 100 שנה לטריטוריה צפון מערב (כשליש משטחה של קנדה) ובו שלושה אזורים, יצוין על בול זכרון של 6 סנט בצבע אדום ושחור ובתפוצה של 30 מיליון עותקים, שראה אור ב-27 בינואר. הבול מציג רפרודוקציה של הצייר האסקימוסי הנודע קאנויאק, "לילית מכושפת".

איסלנד

הנוף החורפי באיסלנד מופיע על 4 בולים, שיונפקו ב-6 בינואר בערך נקוב של 1, 4, 5, 20 ק. בצבעים רב-גוניים והם מציגים אזורים מושלגים, הרים ופיורדים של איסלנד.

צרפת

פעולות הג'נדרמריה הצרפתית מופיעות על בול צרפתי שיראה אור ב-2 בפברואר, בערך נקוב של 0.45 פ. בצבע כחול, צהוב וירוק. הבול מציג את פעולות הג'נדרמריה בכבישים, בימים בהם צליל אנשים תועים בהרים וכו'.

ליטוניה

חיות פרא פרה-היסטוריות ועקבותיהן מופיעים על 5 בולי לטוניה שיונפקו ב-5 בינואר בערך נקוב של 3, 5, 10, 15, 25 סנט ומציגים עקבות של קבוצות וחולים ממינים וצורות שונות, ביניהן דינוזאורים, דיפלודוקוס ואחרים.

חמישה בולי סעד לנוער, עם ערך מוסף.

הדואר ההולנדי שומר לעצמו זכות לשינויים בתכנית הנ"ל ויפרסם פרטים נוספים על כל סדרה בבוא המועד.

איטליה

תכנית ההנפקות של הדואר האיטלקי לשנת 1970 פורסמה. היא כוללת, מלבד שתי הסדרות המסורתיות ("אירופה" ו"יום-הבול"), את בולי-הזיכרון הבאים: 450 שנה למות רפאלו פאנצ'ו; 400 שנה למות סאסובינו; אליפות העולם בסקי; 600 שנה להולדת גאטא מילאטה; מאה שנה להולדת מריה מונטסורי.

גרמניה (ברלין)

יובל 50 שנה להולדתו של הסופר והמשורר הגרמני הנודע תיאודור פונטאן (1819—1898) יצוין על בול. שיראה אור בברלין המערבית ב-7 בינואר בערך נקוב של 20 פניג, ב-4 צבעים. הדיוקן המופיע על הבול הוא לפי ציורו של הצייר הנודע האנס פכנר (1860—1931). פונטאן התפרסם באלודות המודרניות שלו וכן ברושנים מרובי תיאורים מאלפים מחיי החברה הברלינית, שהיו ספוגים הומור וריאליזם מפוכח. לפני עשרים שנה נוסד מוסד בינלאומי למחקר ע"ש פונטאן והוא פועל בארה"ב, בריטניה, צרפת, יפן וברית-המועצות.

סנגל

40 שנה להיעלמו של הטייס אמיל קריבן (1897—1929) הוא תוכן בול סנגלי, שיונפק ב-31 בינואר, בערך נקוב של 50 פנגק. הבול שהודפס בפאריס מציג את המטוס ודיוקנו של הטייס שנעלמו בסוף 1929 בעת הטיסה בדאקר.

סומאלי הצרפתית

שדה התעופה בג'בוטי מופיע על בול שיונפק ב-30 בינואר ב-סומלי הצרפתית, בערך נקוב של 85 פ.

אוסטריה

אוסטריה הודיעה על תכנית הנפקות למחצית הראשונה של 1970.

פברואר: 60 שנה למות יוהן שפל.

מארס: 150 שנה למות קלמנט הופבאור.

אפריל: 25 שנה לרפובליקה החדשה.

מאי: שנת הגנת-הטבע באירופה; 300 שנה למיכללת-אינס-ברוק.

יוני: 100 שנה לבניין, אגודת המוסיקה; שעונים עתיקים (ששה בולים).

יולי: אופרטות מפורסמות (ששה בולים); 25 שנה לפסטיבל-ברינגן; 50 שנה לפסטיבל-ולצ'בורג.

תכנית צנוקה בהולנד

הנהלת הדואר ההולנדי העבירה לנו את תכניתה להנפקת בולים לשנת 1970. התכנית כוללת שמרנה הנפקות, לרבות בול-זכרון לכבוד היריד הבינלאומי באוסקה שביפאן.

כבר במחצית הראשונה לחודש ינואר יונפק בול-זכרון בודד ל-כבוד החוקה האזרחית, בה הוכרסו שינויים על-ידי פרופסור א. מ. מאירס.

בתחילת אפריל יוקדש בול-זכרון בודד לציון מלאות כ"ה שנים לשחרור הולנד מעול המשטר הנאצי.

ב-14 באפריל תונפק סדרת, בול-לי קיץ בעלת חמישה בולים עם ערך מוסף לטובת מוסדות ילדים. בתחילת מאי יונפקו שני בולי אירופה (עם ציור אחיד למרבית ארצות אירופה המערבית).

ב-22 ביוני יונפק בול לכבוד הוועידה הבינלאומית ובול זכרון נוסף לציון מלאות כ"ה שנים ליסוד ארגון האומות המאוחדות.

ב-28 ביולי יונפקו שלושה בולים ליסוד אגודה רפואית (מחלות לב); ובחודש נובמבר יונפקו

שני אישים - תקופה אחת

בשנת 1897, בהתכנס הקונגרס הציוני הראשון בבול, כבר עמד טרומפלדור בראש חוג של ציונים בעיר מולדתו פיאטיגורסק.

בשנת 1901, כאשר קיבל צו גיוס ויתר טרומפלדור על זכותו לדרגה בתוקף השכלתו והתגייס כחייל פשוט. בעת מלחמת רוסיה-יפאן, נשלח לחזית, ובאחד הקרבות הקשים, בהם בלט בגבורתו, נפצע טרומפלדור קשה והיה הכרח לגדוע את ידו השמאלית. עם החלמתו ביקש לחזור לחזית. בקשתו נתמלאה ובפקודת יום מיוחדת קיבל טרומפלדור אותות הצטיינות. הוענקו לו חרב ואקדה והוא הועלה לדרגת סגן משנה.

בכניעת פורט-ארתור נפל מחנהו של טרומפלדור בשבי. במחנה השבויים שוב הוכיח כשרון ארגוני למפת, דאג להשכלה אלמנטרית לכלל השבויים, ארגן חוגים ליהודים ואף הוציא עתון יהודי במקום. בשובו מהשבי החל מתמסר ללימודי המשפטים באוניברסיטת סטרבורג ולפעילות ציונית.

בשנת 1914 הצטרפה תורכיה למלחמת העולם הראשונה ועל תושבי ארץ ישראל נגזר לקבל את הנתינות העותומנית או לעזוב את הארץ. טרומפלדור, שחזוה אסון לארץ במקרה של נצחון הגרמנים, הפליג לאלכסנדריה, שהיתה בתחום השלטון האנגלי. שם יסד עם זאב ז'בוטינסקי ואחרים את גדוד המתנדבים היהודים על מנת שילחמו עם האנגלים על כיבוש הארץ. ואולם תחת לשכתם במלחמה, שלחו האנגלים את הגדוד היהודי למיצרי הדרדנלים לעסוק שם בהובלות. טרומפלדור נאלץ להסכים לדבר מתוך אמונה שגדוד זה יהווה גרעין לצבא עברי. כך הוקם גדוד נהגי הפרדות של גליפולי וטרומפלדור נתמנה לסגן מפקד בו ואחר-כך למפקדו.

כאשר פורק גדוד זה בשנת 1916 נסע טרומפלדור ללונדון והמשיך במאמציו עם ז'בוטינסקי, בהקמת גדוד עברי צבאי. ואכן, לבסוף הוקם הגדוד העברי בלונדון (ה"ח") ואף השתתף בכיבוש הארץ בפועל. בפברואר 1917 פרצה המהפכה ברוסיה. בחודש יוני באותה שנה, כשמלחמת העולם בעיצומה, נסע טרומפלדור לרוסיה לשאת ולתת עם הממשלה הומונית שם על הקמת צבא עברי אשר יפרוץ לארץ ישראל דרך קוקוק וארמניה. נראה שממשלת קרנסקי לא היתה רחוקה מלתת הסכמתה כאשר החלה רוסיה לרתוח במרידות ובמהומות ונתעורר החשש שתפוצנה פרעות ביהודים. טרומפלדור חש להתיצב בראש ההגנה בפטרבורג וממשיך להיות הרוח החיה בה גם לאחר המהפכה הבולשביסטית. במקביל החל לארגן את תנועת "החלוץ" ברוסיה והפכה

לתנועה גדולה. הוא הוציא אף חוברת, "חלוץ מהותו ותפקידי הקרובים", ארגן הוות הכשרה ליד פטרוגראד, ובוועידת, "החלוץ" הראשונה, אותה כינס, נבחר כשליח התנועה לא"י על מנת לפלס דרך לעליה ולהתיישבות.

בנובמבר 1919 הגיע ארצה, נפגש עם חוגי פועלים, התמסר לרעיון איחוד תנועת הפועלים בארץ והוציא לשם כך, "קול קורא" לפועלי א"י.

באותה תקופה פרצו המאורעות בגליל (איזור שהיה בתחום השלטון הצרפתי), הערבים שהתמרדו נגד הצרפתים מצאו פורקן בהתנפלות על הישובים היהודיים וקרבתם ראשונים נפלו מבין המתנחלים.

טרומפלדור חש לגליל וביום י"א באדר תר"פ (1.3.1920) כאשר סעד ארוחת בוקר בכפר גלעדי נשמעו יריות מכיוון תל-חי הסמוכה. תשעה חברים ובראשם טרומפלדור חשו למקום. הערבים שהקיפו את תל-חי דרשו להיכנס לגקודה ולערוך חיפוש אחר צרפתים. טרומפלדור נאות. הערבים פרצו פנימה והחלו מפרקים את הנשק ממתשבי המקום. טרומפלדור פקד לפתוח באש ורץ לסגור את השער מפני הערבים המתפרצים. בדרכו נורה פעמיים בבטנו, אך בקושי הצליחו להכניסו אל הבית.

כשוך הקרבות, העבירו את הפצועים לכפר גלעדי. לשאלת הרופא להרגשתו, השיב, "אין דבר, טוב למות בעד ארצנו". כעבור רגעים ספורים נפח את נשמתו.

לזכרו, ולזכר המישה מחבריו שנפלו עמו בתל-חי הציבו במקום גלעד בדמות אריה שואג.

כך מחליטים על הוצאת בול דואר

במשך שנה שוטפת, שמספרם הכללי יכול להגיע עד 20 בול. (השנה יגיע מספרם ל-30). במקרה שבהצעות שהומלצו מצוי בול נושא דיוקן איש, מגיש שר הדואר את ההצעה לאישור הממשלה.

הנושאים המאושרים חוזרים שוב לשרות הבולאי שהוא הזרוע המבצעת של הדואר בהוצאת בולים. השרות הבולאי פונה לציירי-בולים ומבקש מהם להגיש הצעות-ציור (תרשימים) על הנושאים שאושרו. הצעותיהם של הציירים מגישים לאישור ועדת הסמלים הממשלתית, המורכבת משרי הממשלה. לפני קבלת הציורים לאישור השרים הם נבחנים ע"י ועדת מומחים בגרפיקה, שהמלצותיה מוגשות בפני ועדת הסמלים.

לכל אלה הרשות להביע דעה אך הרוב קובע את בחירתו של הבול. תרשים שנבחר כמתאים ביותר מובא להדפסה.

במשך שנות עצמאותנו הופיעו כ-500 בולים שונים של דואר ישראל. עד כה לא הופיעו אצלנו בולים שהוצעו על-ידי ילדים.

מדי שנה, בדרך כלל בחודשים ינואר-פברואר, פונה הנהלת הדואר לאזרחים ומוסדות בבקשה להגיש הצעות להוצאת בולי-דואר בשנת הכספים הבאה. לדוגמא, ההצעות שתוגשנה עד יום ג', כ"ג באדר ב' (31.3.70) תובאנה לדיון בתוכנית להוצאת בולים בשנת הכספים 1971/72.

ישנם אירועים ציבוריים חשובים שהדואר מעריך את חשיבותם ויוזם הוצאת בולים לכבודם. אולם, יש ואירועים מסויימים או יובלות נעלמים מאנשי הדואר ובכדי לא לקפחם, מבקש הדואר לקבל הצעות מן האזרחים ומגיש אותן להמלצה בפני ועדת תכנון בולים.

בדרך כלל מתקבלות הצעות רבות ואנשי השרות הבולאי ממיינים אותן לפי קבוצות נושאים, כגון ספורט, ילדים, צמחים, אישים, ישובים, מפעלים וכד'. יש ומספר ההצעות המוגשות לוועדה כולל מאות הצעות שונות. לאחר שהוועדה מעיינת היטב בהצעות השונות, היא מגישה את המלצותיה לפני שר הדואר המאשר, בדרך כלל, כ-10 הוצאות בולים

לבולי ישראל שם נצוין בחוץ-לארץ

כשרות בעיניהן: ניצול נושאים פופולאריים, הנפקות תכופות, הוצאות גליונות זכרון יקרים שלא לצרכים פוסטאליים, ועוד.

לעומת זאת אין ישראל מרבה בהוצאות בולים, ויש אף כאלה החושבים שהשירות הבולאי אינו מנצל די הצורך את האירועים העולמיים בהנצחה בולאית. הן בבוליה הן בחותמות. אמר סוחר אמריקאי חשוב: „מדינת ישראל, שו"ד איש לה חלק במבצע „אפולו“ (!), היתה צריכה להנציח את המאורע בצורה בולאית“. ואמנם, אומר שליט, נעים היה לשמוע ולהיווכח שאיש אינו קובל על שהשקיע כספו בבוליי-ישראל, וזאת על אף העובדה שבולי השנים האחרונות נמכרים במחירים הנקוב. לא כן בולי דואר עברי והבולים עד 1954. אך לא רק בולים ראשונים טובים בשוק הבולאי, יש הרבה בוליי-ישראל שהם „סחור“ רה עוברת לסוחר“. זהו הישג ניכר, שכן אין הרבה מדינות שמצב בוליהן דומה לשלנו! שליט מספר, שבאיטליה הוצע לו לקנות כמויות גדולות של בולי הוותיקן ב-20% מתחת למחיר הנקוב (!). והוותיקן אינה היום המדינה היחידה שערך בוליה נמצא בירידה תלולה.

כיוון שבבואר השתתפו גם סוחרים מארצות-ערב, שאלנו על ההתעניינות בבוליי-ערב בחו"ל. תשובתו היתה — עיקום-אף. סוחר רציני אינו קונה כלל את בולי נסיכויות-ערב למיניהן, המציינות את השווקים בבוליי-תמונות בכל נושא אפ"ש. שרי, הקונים נוכחו לדעת, שקניית בולים אלה היא הוצאת כספי האספן בלבד, מצוין שליט.

לפני ימים אחדים חזר לארץ אורי שליט, יצואן בולים ישראלי, שעשה שבועות מספר בחו"ל לרגל עסקיו. שליט הוא יצואן הבולים הגדול ביותר במדינה (יצואו הסתכם בשנה שעברה ביותר ממאה וחמישים אלף דולר (!)) ורשמיו מסויר-עסקים בחו"ל עשויים לעניין לא רק את סוחריי-הבולים, אלא אף את כלל האספנים.

בחדש שעבר התקיים בניו-יורק הבואר השנתי למסחר בבולים, שהוא הגדול בעולם. בחמישה ימי הבואר ביקרו בו כ-200 אלף בולאים. שלושת הימים הראשונים נועדו לסוחרים בלבד והעיסקות שנעשו בהם מסתכמות בהרבה מיליוני דולארים. הבואר משמש גם מיפגש עולמי לסוחרים, מחברי קטלוגים ומשקיעים המכוונים לא מעט את מדיניות המחירים של בולי העולם. הרושם הכללי של אורי שליט הוא, שלבולי ישראל שם טוב בחו"ל, והדברים אמורים לא רק בבולי ישראל, אלא בראש וראשונה במדיניות השירות הבולאי. הוא מספר, שגם סוחרים הבולים וגם אספנים שנפגשו אתם בסוחר האחרון, מעלים על נס את עקרונות השירות הבולאי בכל הקשור בהנפקת בוליה ובהפצתם.

השנה מורגשת ירידת ההתעניינות בבוליי-דואר בעולם, בעיקר נוכח העובדה שמדינות רבות מרבות בהנפקת בולים והאספנים „עייפים“ מאיסוף כמויות גדולות מן הרגיל. מדינות רבות מנצלות את בוליהן למטרה אחת בלבד: העשרת קופת האוצר! לשם כך כל הדרכים

רחובות וחדרה חוגגות את יובלן ה-80

75 שנה לדואר ראשון-לציון

Par Poste I. R. Autrichienne
 ע"י מ"מ פוסטה האוסטרית
 דראשון-לציון

שומר בקלה
 RECÉPISSE

מסך החתימה
 16/11/04 נומר: 39
 Destinaire: Leon Chabinovitch
 Lieux de Destination: St. Petersburg
 Valeur (montant): 2 Francs
 Poids: 2
 Taxe Perçue: 2

SIGNATURE: [Handwritten Signature]

ההתישבות העברית בארץ ישראל חוגגת השנה שני יובלות בעלי חשיבות: יובל ה-80 למושבות - רחובות וחדרה.

רחובות - בערבית דורען או חירבת דורען נמצאת כ-20 ק"מ דרומה מיפו ולערך במחצית הדרך שבין ראש"ל וגדרה.

גוש ההתישבות ראשון-לציון, גדרה ורחובות מהווה את הגוש ההתישבותי העברי הראשון לפי תכנון בארץ ישראל, תכנית שתוכננה ובוצעה ע"י הביל"ויים.

סמוך ליסודה של ראש"ל בשנת 1882 ניסו הביל"ויים להרחיב את התישבותם דרומה ויסדו בשנת 1884 את המושבה גדרה, כ-25 ק"מ דרומה מיפו. אך עד מהרה התברר שהמרחב בין נקודת התישבות הראשונה - ראש"ל, לנקודה החדשה, רחוק מדי, יחסית למושגי אותה תקופה. המרחק חייב את המתישבים תכנון משותף והתכנסויות תרבותיות משותפות לעתים קרובות. ביקור ממקום אחד למש-נהו גזל זמן רב. היה כרוך בתלאות רבות שקשה היה להתגבר עליהן, בפרט לא היתה כל אפשרות סבירה לארגן הגנה משותפת מפני התקפות של כנופיות מזוינות בעלות אופי פוליטי או שוד.

כתוצאה ממצב זה הוחלט להקים ישוב עברי בין שני הישובים ובשנת 1890 נוסדה רחובות במח-צית הדרך בין ראש"ל לגדרה והכניסה רוח חיים לגוש ההתישבותי.

גוש ההתישבות היה יחסית קרוב ליפו. העברת דואר נעשתה באמצעות כרכרת הדואר אשר עברה בגוש והוותה קשר חשוב בין הישובים לבין עצמם וקשר עם חוץ לארץ, שם חיו בני משפחות המת-ישיבים. היה זה הגיוני שהמתישבים נקטו בכל האמ-

נוף רחובות בשנותיה הראשונות

ברחובות פתחו התורכים סניף דואר בשנת 1910 ובחותרמת התורכית צוין רחובות (יפו) בלועזית. חותרמת זו נדירה מאחר ורוב הדואר הועבר ע"י האוסטרים לחו"ל ונושא את החותרמת "יפו", וזו בדיוק היתה המטרה של הדואר האוסטרי — לרכוש את הקליינטורה היהודית שהרבתה יותר מכל גוף אחר בארץ לשלוח דואר מעבר לים. ודאי שבסופו של דבר, עשה הדואר האוסטרי עסק מוצלח וכדאי.

דואר חדרה מ-1921

חדרה — כלת היובל השניה נוסדה כמו רחובות בשנת 1890 ע"י חלוצים אנשי ביל"ו יוצאי רוסיה, אשר יסדו את המושבה לפי הוראת הברון רוטשילד. גם התישבות זו הותאמה לתכנית הגושית והוותה הרחבה התישבותית מזכרון-יעקב, שנוסדה בשנת 1882, ויצרה קשר בין יפו לחיפה. השם חדרה בא מהשם הערבי, "חודרא" שפירושו "ירוק", הקשר בין מושבה זו לבין המושבה זכרון בערבית, "זמרון" הוקם ע"י הדואר האוסטרי לפי הסכם שהושג עם הדואר האוסטרי ויש לו משמעות מיוחדת.

דואר תורכי לא פעל במקום מעולם ורק בשנת 1921 פתחו חבריטים דואר בחדרה וכך הגיעה המושבה לתקשורת דואר נורמלית.

מעניין במיוחד, שהמועצה המקומית של חדרה הפעילה סוכנות דואר ומכתבים אשר נשלחו משם ובוילו במידבקה מיוחדת מלבנית בעלת כתובת עברית, "מושבה חדרה" ומשני צדדיה האותיות, "ה" או "יוד". ה מושבת — חדרה ה כיום ידוע רק על

ה מושבת — חדרה ה

גלויות בודדות כאלו, על אחת מהן מופיעה חותרמת גומי בעלת שתי שורות. מעל הכתובת "חדרה" בעבר רית ותאריך עברי. כל הגלויות הידועות הן מהשנים 1913, 1914 ומענן יפו. לפי ההסכם לא שולמו דמי דואר והן לא מבוילות.

אפשר לראות מהעובדות הנ"ל שהמתישבים הראשונים החשיבו ביותר את תקשורת הדואר הסדירה, בפרט לאור העובדה שרוב בני משפחותיהם היו בחוץ לארץ, אך יחד עם זה היווה הדואר את הקשר הטוב ביותר בין נקודות ההתישבות עצמן, ורק באמצעות הדואר היתה אפשרות של התכתבות בין המתישבים השונים, אשר לא היה באפשרותם לצאת למסעי ביקור מיגיעים לידידיהם.

לכן יש לכבד את הישגיהם של המתישבים הראשונים בשטח הדואר בתקופה התורכית.

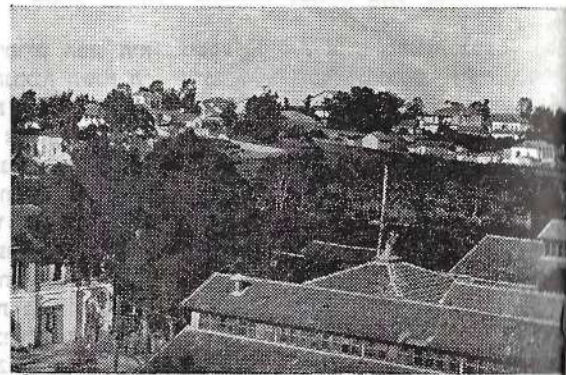
צעים ששירות דואר זה יהיה יעיל ובר קיימא. ראשל"צ המושבה הוותיקה ביותר בגוש הצליחה במיוחד במשימה זו וכבר בתחילת מאה זו הגיעו לידי הסכם עם הדואר האוסטרי שפעל ביפו. הסכם זה היה מבוסס על הנקודות הבאות:

1. סניף דואר אוסטרי יוקם בראשל"צ, המועצה המקומית של המושבה תהיה אחראית לסניף.
2. הוכנה חותרמת דואר מיוחדת שבמרכזה מגן דוד גדול.
3. שם המקום בחותרמת יופיע בעברית וצרפתית.
4. הוסכם שהעברת הדואר בין המושבות והעברת דואר ליפו או נקודה אחרת בארץ ישראל תהיה חינם אין כסף.

שנים ספורות לאחר הפעלת הדואר האוסטרי בראשל"צ הופעל דואר גרמני שם — בערך בשנת 1906, וזאת על סמך הסכם דומה להסכם הנ"ל, אך בחותרמת הגרמנית לא הופיעו אותיות עבריות או סמל יהודי כלשהו.

הסכם זה כיסה במשך הזמן גם את גדרה, שם פתחו סוכנות דואר. לסוכנות זו היתה חותרמת נדירה במיוחד בשתי שפות, עברית וצרפתית. בצרפתית Poste Catra (השם הערבי של גדרה) ובעברית "דואר גדרה".

הדואר התורכי פתח בשנת 1904 שירות מקביל לאחר שהמתישבים ארגנו את שירות הדואר בעזרת הדואר האוסטרי, במטרה להתחרות בשירות הנ"ל. סניף הדואר בחותרמת בשם "עין קארא", שם דומה לעין דקורא המוכרת לנו מתקופת התנ"ך. בגדרה לא נפתח סניף דואר תורכי בגלל מיעוט דברי הדואר שנשלחו משם. רק בשנת 1936 פתחו חבריטים סניף דואר רשמי במקום.

ראשון-לציון בראשיתנה

נוה חדש: באנגואילה, נאוריציזם ואיי קוק

16 פרחים באיי קוק

ב-9 בפברואר הונפקו באיי קוק 16 בולי-דואר חדשים עם פרחים מ"קומיים, במסגרת הסדרה הקבועה מן העניין. זוהי בעצם מהדורה חדשה של סדרה קיימת, שהודפסה ה"פעם על נייר עם סימני הטבעה פלאורסצנטיים של סמל המדינה. הערכים בבולים אלה הם מחצי סנט ועד 50 סנט. דיוקן המלכה הבריטית מופיע רק ב-3 בולים.

פיראטים באנגואילה

סט. קריסטופר, נייביס ואנגואיי-לה שוב בחדשות: הפעם בשל הופעתה של סדרה מרשימה, בת 16 בולים, שהוקדשו ל-200 שנות פיראטיות. למעשה היתה הפיראטיות תופעה בלתי נמנעת בתקופתה בשל חוק ספרדי-פורטוגזי ש"קבע, כי כל כלי-שיט שיעבור את האיים האזוריים ואת חוג הגדי (צפונה), ייחשב לפיראט (תחילה חשבו במושג פיראט פעולה בים אשר אילו נעשתה כמה ביבשה היתה נחשבת לעבירה).

החוק הספרדי נועד להבטיח שליטה ימית בלעדית באיזור הכ"ב-בוש הספרדי. הראשון שעירער את העליגות הימית הספרדית באיזור, היה קפטן בריטי בשם רוברט רינג'ר ששוד אוצרות אניה ספרדית בדרך לספרד. מעשהו של רינג'ר זכה להדים חיוביים ביותר באנגליה והדבר עורר יורדיים רבים ללכת בעקבותיו. יורדיים של המצמות הימיות במאות ה"17-16, כמו הולנד, צרפת ובריטניה עסקו, בעידוד מדינותיהם, בשוד ימים, כביכול בשם הפרת השליטה הספרדית בים.

16 הבולים שהוקדשו לפיראטיות של התקופה ההיא מתארים אוצרות שדודים, כלי נשק של פיראטים, אניות-מלחמה שלחמו בפיראטים ואניות פיראטים. נזכר גם גדול הפיראטים הנרי מורגן, שזכה לתואר אצולה אנגלי בהיותו מושל ג'מייקה, הפך ללוחם נלהב בפיראטים, ועוד.

לתעשיית הסוכר של מאוריציזם

במאוריציזם הופיעו 5 בולי-דואר לציון 150 שנה להכנסת השיפורים בהפקת סוכר באיי. שיפורים אלה הוכנסו על-ידי ד"ר צ'ארלס טלייפר, שבנה בפעם הראשונה בית-חרושת לסוכר. ארבעה בולים מתארים 4 תקופות של הפקת סוכר, החל מן השיטה הפרימיטיבית ביותר וכלה בבית-חרושת מודרני. הבול החמישי מראה דיוקנו של ד"ר צ'ארלס טלייפר.

כל רוכש מטבע יקבל „תעודת פדיון הבן“

מטבע 10 ל"י, אולם מחירו נקבע ל-25 ל"י. נוסף למטבעות הרג"ל לים הוטבעו מטבעות קישוט (אוי) תו מטבע רק מטבעת עליו אות מ' (זעירה) לאספנים. מחירו של מטבע קישוט נקבע ל-50 ל"י. כפי שנודע לנו, יש בדעת החברה להנפיק מטבעות „פדיון הבן“ בכל שנה ושנת ההנפקה תצויין על פני המטבע. השנה מראים פני המטבע את סמל המדינה וגב המטבע מראה צורה של שני לוחות-הברית והפסוק, „כל בכור בניך תפדה“.

הוצאת מטבע "פדיון הבן" היא חידוש מעניין שהנהיגה השנה ה"חברה הממשלתית למטבעות. ה"מטבעות ממלאים את הדרישה לפי ההלכה ושני הרבנים הראשיים — הרב נסים והרב אונטרמן — אישרו את התכנית ונתנו הסכמתם לשלל רוכש המש מטבעות „פדיון הבן“ תינתן תעודה חתומה בידי שני הרבנים. המטבעות נמכרות בקופ"ס מהודרת, הכוללת את חמש המטבעות בני 26 גרם כסף כל אחת. המטבעות הן הלך-חוקי של בנק ישראל. ערכו הנקוב של כל

20 שנה ל"ארקיע"

ב-7 בדצמבר 1969 התקיימה "טיסת הלפיד הראי" שונה של מכבי", לרגל מרוץ הלפיד ה-25. המרוץ התקיים ב-5 מסלולים — מנחל גולן בצפון ועד שארם א-שייך בדרום. המאורע צויין במעטפת זכרון מיוחדת. כמות קטנה של מעטפות כאלה נשלחה בטיסה מיוחדת של "אל-על" לגני-יורק.

קטלוג הולנדי לדואר אוויר

בהולנד הופיע קטלוג דואר אוויר, מהדורה של 1970, פרי עטו של ד"ר י. בוסמן. המחבר הוא אספן דואר אוויר נודע ומשמש קפיטן של כדורים פורחים.

קטלוג לאגרות אוויר

הכרך השלישי של קטלוג אגרות אוויר הופיע בארה"ב. בספר השלישי 117 עמ' (כ-600 אילוסטרציות). שלושת הכרכים של הקטלוג עולים 15 דולר.

ב-31 בינואר 1970 תפתח בעיר דרוזן תערוכת בולי דואר אוויר לרגל 20 שנה לרפובליקה המזרח-גרמנית. תוטבע חותמת מיוחדת, מבוססת על סמל "פיסה" (הפדרציה הבינ-לאומית של אספני דואר אוויר).

ARAVA טיסת ניסוי ראשונה FIRST TEST FLIGHT

ב-27 בנובמבר 1969 בערכה טיסת ניסוי של מטוס ניסוי "ערבה", מתוצרת ישראל. ביום הטיסה הוצאה מעטפת זכרון מיוחדת ברשות התעשייה האווירית.

ארבע טיסות במלאות 20 ל"ארקיע"

חברת ארקיע נתנה ביטוי בולאי במלאות 20 שנה לקיומה, ע"י ארבע "טיסות מיוחדות" בולאיות: ב-15 בינואר הוטבעה בנמל התעופה לוד חותמת-זכרון מיוחדת לצינן מלאות 20 שנה ל"ארקיע". לכבוד המאורע התקיים טקס מיוחד בנמל התעופה בלוד.

נוסף לחותמת-הדואר המיוחדת, שהוטבעה על מעטפת-הזכרון, קוימו עוד ארבעה אירועים בולאיים: מעטפות-זכרון הועברו בטיסות מיוחדות בקווים לוד-ירושלים; לוד-ראש-פינה; לוד-אילת ולוד-שארם א-שייך.

המעטפות המיוחדות הוחתמו בו ביום בחותמת לוד ובחותמת היעד, אליו הוטס באותו יום.

בול לתעשייה אווירית

דואר ישראל שוקד עתה על הנפקת בול מיוחד לתעשייה האווירית. הבול יופיע במחצית השניה של שנת 1970, בערך נקוב של 1 ל"י. תעשיית המטוסים הישראלית, "בדק" החלה לפעול ב-1953 עם צוות של כ-70 איש, ללא מומחים וללא מכשירים. כיום מעסיקה התעשייה האווירית אלפים.

ב-19 בנובמבר 1969, יום נחיתה "אפולו 12" על הירח, הוצאו בישראל מעטפות זכרון מיוחדות. המעטפות הוחתמו בחותמת דואר רחובות — לוד.

דוד המלך במהדורה בולגרית

בבלגיה ובתימן — דוד המלך

תימן הרפובליקאית, שבוליה אסורים בישראל, מספקת מדי פעם דווקא בולים בנושאים יהודיים, העשויים לגרות את האספן היהודי. הפצצה האחרונה — דוד המלך. הוא הופיע בסידרה של מספר בולים עם הקדשה לאולימפיאדת מקסיקו 1968, וכך עשויים הבולים להגיע למספר רב יותר של אספנים.

בול, "כשר" לגמרי הופיע בבליגיה, אף הוא מוקדש לדוד המלך. הבול מתאר את דוד, געים וזמירות עם נבל בידו, כפי שהוא מופיע בוויטראז' אמנותי הנמצא במוסיאון הלאומי לאומנות היסטורית בבריסל.

בהונגריה — מגן דוד

בהונגריה הוטבעה בסוף השנה שעברה חותמת זכרון כאשר בין שאר הפרטים בציורה מצוי גם מגן דוד. בציור מופיע ראש אשה, עלה, יד ואשכול ענבים. מעל לציור זה מופיע סמל, כנראה של עיר בהונגריה, ובו חצי סהר, בעל חיים, ומגן דוד.

תנ"ך בבול צ'יליאני

ספר פתוח ועליו הקדשה למלאות 400 שנה לתנ"ך בספרדית, הופיע לא מזמן בבול דואר של צ'ילי. הציור מופיע בשני בולים זהים. יתכן שהכוונה לציור יובל ארבע-מאות שנה לתרגום התנ"ך לספרדית.

פולין מציינת שחרור וארשה

דואר פולין ציין ב־17 בינואר את שחרורה של וארשה הבירה מן הכיבוש הנאצי, בבול זכרון מיוחד. הבול מראה את אנדרטת "ניקה" — סמל הנצחון של וארשה במלחמת העולם השנייה. הבול צוייר בידי פרנצישק אוונץ בערך נקוב של 60 גרוש.

דוד המלך מופיע הפעם כנביא. הוא הופיע במיניאטורות בבול בולגרי בערך נקוב של 5 סטויניקי. בבול זה מופיע גם הצאר אלכסנדר, הנקרא ביוזטי, לו הוקדשה סידרת הבולים הבולגריים, לכבוד "קרן ניקה" של המשורר הביזנטי קונסטנטין מאנאס, אשר כתב במאה ה־12 שירי תהילה על התקופה הביזנטית.

הסידרה נקראת, "הכרוניקות של מאנאסי" — חלק ב' והיא כוללת 6 בולים כדלקמן: בול בערך נקוב של 1 סטויניקי, המראה מלכי העת העתיקה נבוכד נצר, בלשאצר, דרייווש, וסירוס, יושבים זה ליד זה על כסאות נמוכים. משמאל — נבוכדנצר מלך בבל, ולפניו, שלושה גברים בגלימות אדומות — "שלושה שבויים מיהודה". בול גוסף בדרג של 2 סטויני מראה שוב שלושה מלכים לבושים בגדי מלכות. היילים צועדים בסך לפניהם, כשהם מניפים את ידיהם לאות נאמנות.

הבול השלישי, בערך נקוב של 5 סט, מראה את המלך דוד (בהסבר המקומי "הנביא") ו...המלך איוון אלכסנדר. דוד המלך מצד ימין, והוא מתחזק בידו גליון, ועליו פרק כ' בתהילים. הבול הרביעי בערך נקוב של 13 סט, מראה את נסיגתם של החיילים הביזנטיים לאחר הקרב ב־26 ביולי שנת 811. בחזית נראה סטאורקיוס, בנו של הקיסר ניקור פרוס, שנפצע בגבו בהרבו של המלך הבולגרי קרום. בול גוסף מראה את טבילתם של הבולגרים לנצרות בשנת 865. והבול האחרון בסידרה זו בערך נקוב של 60 סטויניקי מראה שתי תמונות — האחת בואו של הקיסר שמעון לקיוסטנוטופול בשנת 913, והשנייה, התקפת הפתע שתקפו לאחר מכן את בירת ביוזטיה. בס"ה סידרה מזוהה, המפגינה בורות.

יוליאן טובים בבול פולני

— מאת ד"ר ש. דגוני —

ספריו המפורסמים: „אוסף שירים“, „במארב אחרי אלוהים“, „סוקרטס הרוקד“, „פרחים פולניים“, „ביב-ליה צוענית“ ואחרים.

ב־30 בדצמבר 1969 כיבד דואר פולין את זכרם של שבעה מטובי הסופרים המודרניים, ביניהם יוליאן טובים, בבולים מיוחדים.

הסופרים האחרים שכובדו בבולי פולין האחרונים הם: לאופולד סטאף, ולאדיסלאב ברוניבסקי, ליאון קויצ'קובסקי, קונסטנטין גלצ'ינסקי, מריה דומברובסקה וסופיה גאלקובסקה.

יוליאן טובים (1894—1953) הוא משורר פולני, יהודי, שלא נשתחרר מן היהדות על אף סביבתו בה חי ויצר. הנושא היהודי מופיע ביצירותיו בלא הכרת הבעיה היהודית המיוחדת, אף על פי כן הוא קיבל בהתלהבות את תקומתה של מדינת ישראל. השפעתו היתה רבה על משוררי פולין וגם על המשוררים באידיש שיצרו בפולין.

במשך שנים עמד טובים בראש המשוררים של פולין העצמאית. הוא נחשב לאחד ממחשבי השירה הפולנית שלאחר מלחמת העולם הראשונה. עם כיבוש פולין ע"י הנאצים, במלחמת העולם השנייה, הצליח לצאת את פולין ואחרי נדודים רבים הגיע לארצות-הברית. גם בשבתו באמריקה יצר בשפה הפולנית. אחרי המלחמה שב לפולין ועמד בראש חיי הספרות והתרבות בה.

יוליאן טובים נולד בעיר לודו' בה היה קיבוץ יהודי גדול לפני מלחמת העולם השנייה. בלודו' רכש טובים את השכלתו התיכונית והאוניברסיטאית. הוא שקד במיוחד על הספרות הפולנית והרוסית, ממנה הושפע מאוד. במיוחד הושפע מן השירה הרוסית המהפכנית ותרגם לפולנית הרבה מיצירותיהם של המשוררים והסופרים הרוסיים המהפכניים. טובים שלט בלשון הפולנית שליטה מוחלטת ויצירותיו עוררו עניין רב. ספרי שירה הראשונים שלו פרסמו את שמו כמשורר חשוב. ספרו הראשון היה „במארב אחרי אלוהים“ (1918). היו שכינו אותו בכינוי „פושקין של פולין“, ביחוד לאחר שהו' פיע ספרו „אוסף שירים“ שזכה בפרס הגבוה ביותר של האקדמיה הפולנית לספרות. טובים כתב גם שירי ילדים, סאטירות, קומדיות מוזיקאליות ומחזות. הרבה משריו תורגמו ללשונות רבות, לרבות עברית.

אריה ארד איננו

מותו של אריה ארד, המורה והמחנך, מזכיר אגודת הבולאים בחיפה, הוא אבידה גדולה למשפחתו ולמשפחת הבולאים.

אריה ארד (אקסלרד) נולד בשנת 1905 בצ'ורטקוב שבפולין. גמר את לימודיו בלבוב והיה מורה בבתי ספר עבריים בערי פולין. במלחמת העולם השנייה ניהל ב"ס בעירו.

ב־1946 עלה ארצה, בידעו כי בה ימצא את אחיו שנשאר לו. נקלט מיד בהוראה בבית-החינוך ע"ש ביאליק בקרית-עבודה בחולון ולאחר שנים אחדות עבר לחיפה והיה בה מנהל בית-ספר „קישון“ עד יום מותו. היה גאה על שנקלט מהר בהוראה ומאושר מקשריו האמיצים עם תלמידיו ועם חבר המורים. הוא מצא סיפוק רב בתחביב שלו כאספן בולים ואף עשאו מכשיר לימודי. הציג פעם בפעם תערוכת בולים בבית-ספרו והתלמידים למדו מהן. כן הציג תערוכות משלו והשתתף בתערוכות בולים כלליות. כמה שבועות לפני מותו התכונן לצאת לגימלאות ותיכנן עיי סוקו כדי שחיייו הוא ובני משפחתו, שכה דאג להם, יהיו מלאי תוכן. השקיע הרבה מחשבה ודאגה לחינוך בנו יהידו שסיים לימודיו בתיכון — ופתאום נעקר האב והחבר מקן המשפחה.

ד"ר ש. ד.

בענייני בולים

לששון פונים

ת.ד. 6420 ת"א
טלפון 449818

פיחות הפרנק הוזיל בולי דואר

סרט קולנוע בצבעים

משרד הדואר הבריטי פרסם לראשונה סרט קולנוע בצבעים, שיוצג על מסך רחב, העוסק בכל שלבי ציור, הכנה, הדפסה והנפקת בולים. הסרט יוצג בבריטניה, ותוכנה גרסה קולנועית מיוחדת להקרנה בארצות הוץ. הסרט מתרכז בעבודתם של שלושה מטובי ציירי הבולים מבריטניה — ג'פרי מתיוס, דוד ג'נטלמן וארנולד מקין. וכך יוכל הציבור הבריטי, בעיקר, לראות במו עיניו את הלבטים, התהליכים והשלבים השונים בהכנת כמה בולים מפורסמים שכל בריטי מכירם היטב. כנראה מתוכם בשלבי הכנת בולי הנשרים, דוד ג'נטלמן מכין את הטיטות הראשונות של בולי „קונקורד“ ו„קרב הייסטינגס“, ואילו הצייר מקין מכין את צורת הגבס הראשונה של ראש המלכה, לקראת תמונה חדשה של מלכת בריטניה בבולים הבריטיים העתידיים. אורך הסרט 22 דקות.

תערוכות

שתי תערוכות בחו"ל

ב-1971 תערכנה שתי תערוכות בולים בין-לאומיות בישראל הוזמנה להשתתף בהן: „פילטוקו“ בבירת יפאן ו„בואדאפסט 1971“ בבירת הונגריה. יוצגו שתי התערוכות בישראל תיא דב ניר, ת. ד. 7101 ת.א. המעוניינים להשתתף בתערוכות אלה יפנו בכתב אל נציג התערוכות לפי הכתובת הנ"ל.
ב-18 בספטמבר תערך בלונדון תערוכה בין-לאומית בשם „פילימפיה 1970“ שגם היא מיוצגת בארץ ע"י מזכיר התאחדות אגודות הבולאים, דב ניר. בימים אלה הופיעה חוברת שיניה של „פילימפיה“ ובה רשימת הקו"מיסרים (נציגים) של התערוכה בחו"ל. ברשימת 34 נציגי ארצות שונות, ביניהן הנציג הישראלי.

הכינון ליריד העולמי באוסקה

בשנת 1970 תארח יפאן את היריד הבין-לאומי בעיר אוסקה — העיר השניה בגודלה ביפאן. בניגוד לטוקיו שהיא העיר הגדולה והמודרנית ביפאן, מצטיינת אוסקה בסגנונה העתיק ומאות אלפי תיירים שיבואו ליריד יהנו גם מחוויית התרבות היפאנית העתיקה.

לציון המאורע ינפיק הדואר היפאני בולי דואר מיוחדים. אך קרוב לוודאי שבעקבות יפאן ילכו ארצות רבות אחרות, וניתן יהיה להרחיב את האוסף התימטי „ירידים בין-לאומיים בבולי דואר“. גם לקראת הירידים הקודמים שהתקיימו במונט-ריאול (קנדה), ניו יורק (ארצ"ב) ומלבורן (אוס"רליה) הונפקו עשרות בולים בארצות שונות, מהם ניתן להרכיב אוסף מגוון ומעניין.

לא ידוע לנו מה יהיה חלקה של ישראל ביריד הבין-לאומי באוסקה, אך קרוב לוודאי שדואר ישראל, בדומה למקרים הקודמים, לא ינפיק גם הפעם בולי-דואר מיוחד.

בכתב העת הבולאי „מישל רונדשאו“ הוקדשו כתבה מיוחדת לבולאות בצרפת ולשינויים שחלו בה באחרונה. הכתב פייר סאגי מציין, כי שיפור ניכר חל במכירת בולי צרפת, כשהדרישה הולכת וגוברת לבולי צרפת קלאסיים. ניתן לרכוש אותם עתה עבוי אספנים בחו"ל, במחירים זולים יחסית — בגלל פיחות ערך הפראנק הצרפתי.

יחד עם זאת קיים מחסור בבולים וזאת בגלל העובדה שבקטלוגים הקיימים לא משתקף עדיי השינוי שחל בערך הפראנק הצרפתי. האספנים אינם מגלים נכונות למכור את בוליהם במחירים הישנים. הם מצפים לשינויים ריאליים שיחולו בקטלוגים החדשים וכתוצאה מכך עולה הביקוש על ההיצע וגורם לעליה במחירי הבולים.

הדואר הצרפתי אינו מרבה בהנפקת בולים חדשים. לרוב קיימת נכונות להתחשב ברצון האספנים, כשמרבית בולי צרפת מונפקים בערכים נמוכים יחסית. מבחינה גראפית אין בולי צרפת מצטיינים בביצועם, אך הביצוע הטכני — הדפסה, ניקוב, בחירת הנייר והתאמת הצבעים — רמתם גבוהה.

בשנים עברו היה ביקוש רב לבולי צרפת בארצות שמעבר לים, בהן הורגשה השפעתן של התרבות והשפה הצרפתית. עתה פחת הביקוש לבולי צרפת מעבר לגבולות המדינה, ככל שפחת מספר מושבותיה של צרפת, אולם בולי מדינה זו מבוקשים עדיין בגלל הנושאים המעניינים שצורותיהם מבטאות.

כשעלה הנשיא פומפידו לשלטון וחלו חילופי ממשרות בממשלת צרפת, נתמנה רוברט גאליי לשר הדואר החדש. הוא ידוע כמומחה לאלקטרוניקה ואר-טומציה ושם את הדגש על שיפור ברשת הטלפונים ויעול שירותי הדואר ע"י מכונות חדשות יותר ואוטומטיות. השר החדש הבטיח לדאוג לבולים יפים, להכנית הופעות מעניינת ולאינטרסים של האספנים.

ליובלו של גנדי

קפריסין הנפיקה בסוף חודש ינואר שני בולי-זכרון למנהיגה הדגול של הודו, מאהאטמה גנדי. דיוקן גנדי מופיע בשני הבולים. ערכם הנקוב: 25 מיל ו-75 מיל. בולים לזכרו של גנדי הופיעו באחרונה בהרבה מדינות, לרבות בריט-המועצות.

חתני פרס נובל - נבולים

— מאת חיים לנגלון —

פאסי — צרפת. סידרה זו הופיעה בשנת 1961, לרגל יום השנה ה-60 לחלוקת הפרס.

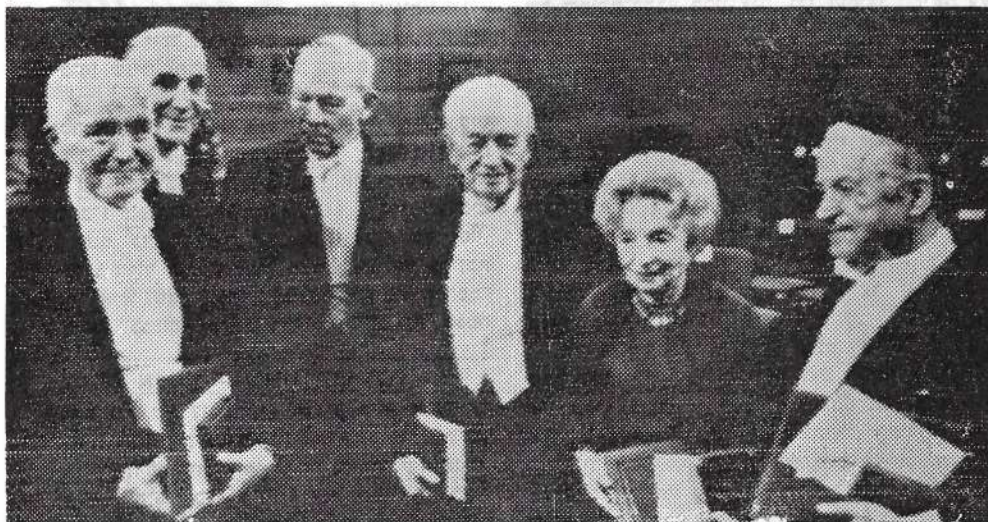
נאמנים למסורת הנפיקו שלטונות הדואר של שוודיה ב-10 בדצמבר 1969 סידרת בולי זכרון בת שלושה ערכים נקובים. הבול הראשון בדרג של 45 א' מוקדש לשני חתני הפרס — וילהלם אוסטוולד ואמיל תיאודור קוכר, הראשון כתשומת לב לעבודתו אודות העקרונות היסודיים השולטים בכימיה ושעורי הריאקציה, והשני בעד עבודתו בפיסיולוגיה, פתולוגיה וניתוח בלוטת המגן. הבול השני בערך נקוב של 55 א' מוקדש לסופרת סלמה לגרלף, כהוקרה על האידיאליזם הנעלה, הדמיון המזהיר והתפיסה הרוחנית, המאפיינים, את כתיבתה. הבול השלישי בסידרה זו, בערך נקוב של 70 א', מוקדש לשני חתני פרס נובל — ג'מרקוני ופרדיננד בראון, כהערכה לתרומתם לפיתוח הטלגרף האלחוטי. סידרת הבולים מוקדשת למקבלי פרס נובל בשנת 1909. הבולים מופיעים בשתי צורות — האחת בגלילים, והם מנוקבים בשתי צלעות בלבד. והצורה השניה בקונטרס בולים ואו הם מנוקבים משלושה צדדים. הגלילים מכילים 100 בולים והקונטרסים 10 בולים בלבד.

לרגל הופעת הבולים הוצאה למכירה מעטפת „היום הראשון“ שכללה את הבולים מכל הצורות. היא הוטבעה בחותמת דואר מיוחדת שהוצאה לרגל האירוע.

חתני פרס נובל יוסיפו לפאר את בולי שוודיה. קצב הופעתם איטי והתכנית מחושבת לעשרות שנים. עד כה נראו על הבולים מקבלי פרס נובל עד לשנת 1908. בקצב זה, לא ידוע אם הסופר ש"י עגנון ז"ל, יופיע על בול זכרון עוד בשנת המאה הנוכחית. על כל פנים, יום יבוא ודיוקנו של עגנון מקבל פרס נובל לספרות — יתנוסס על בולי הזכרון המוקדשים לכבוד חתני פרס נובל מכל הזמנים ומכל התקופות.

פרס נובל ניתן כידוע למן שנת 1901 בכל שנה לאנשים עבור תגליותיהם בפיסיקה, בכימיה, בפיסור לוגיה וברפואה, כן בעד יצירותיהם בספרות היפה או בפעולותיהם בשטח השלום. הפרסים מתחלקים בכל שנה ביום מותו של נובל — שעל שמו ניתן הפרס ב-10 בדצמבר, פרס שלום באוסלו, והפרסים לפיסיקה, כימיה, רפואה וספרות יפה בשטוקהולם.

סידרת הבולים הראשונה לכבוד חתני פרס נובל, הופיעה בשוודיה בשנת 1961, במלואת 60 שנה למתן הפרס. הסידרה היתה בת שלושה ערכים נקובים, עליהם נראו דיוקנותיהם של חתני פרס נובל הראשונים — רנטגן, ואנט הוף, בארינג ופריודהום. מאז שנת 1961, מופיעה כל שנה סידרת בולים המעלה על נס את מקבלי פרס נובל. גם נורווגיה הנפיקה סידרת בולי זכרון בת שני ערכים נקובים, עליהם היא מעלה את שני מקבלי הפרס — הנרי דינן, מייסד והוגה רעיון הצלב האדום, ופרדריק

ש"י עגנון ז"ל והסופרת נילי זקס בטקס מקבלי פרס נובל

עולם ומלואו

מאת ב. א. ברקאי

אוכל-נמלים מגיניאה החדשה

בפפואה וגיניאה החדשה (טריטוריה אוסטרלית) יופיעו בתחילת פברואר ארבעה בולים הסוקרים 3000 שנות היסטוריה. בבול, בערך נקוב של 5 סנט, מופיעה דמות פרהיסטורית אשר לדעת מומחים היא של אוכל-נמלים מגיניאה החדשה. דמויות אבן כאלו מקורן בעמק האמבון והן מאד עתיקות. איש אינו יודע על היווצרותן. הפסל שעל-גבי הבול הצוב בצורה אמנותית ביותר ועשוי על-יפי מאובנים. גובהו 20 ס"מ, והוא שייך לאוספו של פיליפ גולדמן מלונדון. בעל החיים עצמו, שהפסל עשוי על פיו, נדיר מאד.

בול אחר, בערך נקוב של 18 סנט, מראה סירה מסורתית המכונה בשם "מסבה". תושבי המקום מתייחסים בקדושה לסירות אלו, מקשטים אותן ושומרים עליהן, כיוון שהם רואים בהן סגולה לחיי ימים, ללחימה בסכנות ולהתגשמות תקוות רבות. שירים וסיפורים רבים נרקמו סביב סירות אלו. על-גבי הבול השלישי, בערך נקוב של 25 סנט, מופיעה מפת גיניאה החדשה כפי שצוירה בידי קרטוגראף פורטוגזי, לציון דרך הפלגתו של יורד-הים הספרדי לואיס דה-טורו ב-1606. טורו הוא שהיפ-נה את דעת-העולם לעובדה שגיניאה החדשה היא אי ולא כפי שסברו אז, חלק מיבשת.

ספינתו של קפטן מורסבי, שגילה וציון במפה קרוב ל-140 איים ואיינוים, מהם כ-25 שישבו, מופיע בבול הרביעי בערך נקוב של 30 סנט. תחת פיקודו של קפטן ג'ון מורסבי הגיעה האניה "בסיליק" לביקור בכמה מקומות בגיניאה החדשה בשנים 1783-1874. הוא אף ייסד את נמל מורסבי בגיניאה החדשה אשר כ-10 שנים אחרי כן הוכרזה כשטח חסות בריטי. מלכה ב-5 דולר

סנטה לוציה שבאיזור הקריבי הפכה למקום קיט זול של החיירות האמריקאית ויש המכנים אותה "הלנה של תמערב". כדי להמחיש זאת תוציא סנטה לוציה ב-1 בפברואר סידרה בת 14 בולים בערכים של 1 סנט עד 5 דולר עם תמונות-נוף של האי. הבול בן 5 דולר הוקדש להוד מעלתה המלכה אליזבת השנייה; ואילו שאר הבולים מתארים את בית-הממלכה, הדגל, כנסייה מקומית ומקומות קיט של סנטה לוציה.

17 אניות — באיי הבתולה

סידרת-ענק של 17 בולים, תנפיק ב-16 בפברואר הטריטוריה הבריטית-אמריקאית "איי-הבתולה" עם 17 דגמי אניות היסטוריות. זהו אוסף מעניין של אניות החל מהמאה ה-16 וכלה בימינו. אנו, הסידרה צבעונית ומרשימה, אולם היא יקרה מאוד. ערכה הנקוב יותר מ-12 דולר אמריקאיים.

כדאי לציין, שאוכלוסיות איי וירג'יניה (איי הבתול) מונה פחות מ-30 אלף נפש. האיזור כולל 9 איים עיקריים ו-75 אינויים. בריטניה מחזיקה ב-6 מן האיים העיקריים וארה"ב ב-3. הבולים מונפקים בהשפעה בריטית עם דיוקן המלכה, אולם המטבע הנקוב בבולים הוא אמריקאי (בכל בול צויין "מטבע אמריקאי").

כדורגל ואמנות

פאראגואי זיכתה שוב את העולם הבולאי בשתי סדרות, ארוכות כאורך הגלות, על נושאים פופולאריים: כדורגל ואמנות. הסידרה הראשונה מורכבת משמונה-עשר בולים וארבעה גליונות-זיכרון מוקד-שים • ל"מנצח גביע העולם, ז'יל רימה"; • לזוכים במדליות-הזהב בתחרויות הכדורגל האירופיות.

הסידרה השנייה מורכבת משמונה-עשר בולים (חציים תמונות מפורסמות על הנושא "הגיהמולד", וחציים תמונות מפורסמות של פרנסיסקו גויה) ועוד שלושה גליונות-זיכרון.

פרחים וטבע

בקובה הופיעו שבעה בולים מוקדשים לחי ולצומח של שמורת-הטבע בסינאגה, וכן הופיעו המישה-עשר בולים לכבוד הגיהמולד, מסודרים בשלוש קבוצות של המישה ציורים שונים, כשארבעה בולים מכל דרג מצטרפים לבלוק ולציון שלם. נושאי-הבולים — פרחים.

"פעמון שלום" בבולי או"ם

פעמון אמנותי דמוי פאגודה, המכונה "פעמון השלום", נתרם על-ידי האגודה למען האו"ם שביפאן, כמתנת אנשי ניפון לארגון האומות המאוחדות ב-8 ביוני 1954. ציור הפעמון נראה בסדרה בת שני בולים חדשים, שיונפקו על-ידי דואר או"ם, ב-13 במארס 1970, בערכים 6 ו-25 סנט. בול אחד בערך נקוב 6 סנט, יודפס בצבעים: כחול כהה, כחול בהיר, ירוק חום ואפור. הבול האחר, בערך נקוב — 25 סנט, יודפס בצבעים: אדום כהה, כחול בהיר, ירוק, חום ואפור. הבולים יונפקו בכמויות של 2,700,000 ו-2,200,000. הבולים צויירו בידי אול האמאן מדמנארק ויודפסו בשיטת דפוס-שקע (פוטוגרביורה) אצל המדפיס הממלכתי בטוקיו — יפאן. מידתם: 34 על 2 מ"מ.

תגובות

לא תהיה תערוכה בינלאומית בארץ

ד"ר הקסטר, הבולאי הוותיק חבר מוסדות הבול-אים בישראל, חזר זה עכשיו מחו"ל, והוא מאוד פסימי לגבי אפשרות של קבלת אישור לעריכת תערוכת בולים בינלאומית בישראל. הפדרציה הבינ-לאומית לבולאות — פ.י.פ. מושפעת מגורמים עויינים לנו, והללו מאיימים בהרס, אם ההתאחדות תיתן את אישורה לתערוכה. צר לציין, כי הפדרציה למעשה נכנעה לתכתיבים פוליטיים הנוגדים את מהות הבולאות. בפה מלא אין דבר זה נאמר, אולם פתאום נאמר לנציג ישראל כי אישורים כבר חולקו עד שנת 1978!!! אם נוסיף את הפרשה המבישה של תערוכת בודפשט ותערוכת פראג, עם השקרים וההתנצלויות, לאחר המעשה, כשישראל הוזמנה להציג בתערוכה לאחר מועד הטרשמה — תהיה התמונה שלמה. יש לציין עובדה מעציבה זו, כי אנחנו כיום מבודדים בעולם הבולאות, על אף האהדה העצומה בעבר. מוסדות הבולאים בארץ יצטרכו לנקוט יוזמה להפר את המזימה, ויפה שעה אחת קודם.

ח. לנגלבן

יואב בן צור ושאל נוח

גרפיקאים צעירים ומבטיחים

שערו החדש של ירחוננו הוא דוגמא אחת מתוך שפע עבודות גרפיות המתבצעות עתה בסטודיו „שי“ של צמד הגרפיקאים הצעירים, שאול נוח ויואב בן צור ברחוב השפלה 3 בתל-אביב.

השניים, שאול ויואב (שי), פתחו סטודיו עצמאי רק לפני כחצי שנה, אולם כל המתבונן בתיקי עבודותיהם, יעמוד בנקל על טיב עבודתם. שניהם צעירים ובעלי סגנון מודרני בעיצוב גרפי. הם אינם מתחשבים בשעות העבודה המושקעות ב„פרוייקט“, כי „העיקר שהעבודה תהיה מושלמת“. כך היה גם כאשר ציירו את שער „הירחון הבולאי הישראלי“. ציורו של השער לא היתה עבורם עבודה בולאית ראשונה.

השניים סיימו בהצלחה את ביה"ס לאומנות שימור שית ע"ש חנה יפה, בו בילו ארבע שנות לימודים. ביה"ס הכשיר אותם בעיקר בגרפיקה שימושית, על כל ענפיה. בשנות לימודיהם צויינו בפרסים בציור וברישום. לאחר תום השירות הצבאי (יואב היה קצין בחיל ההנדסה ונוח עסק בגרפיקה גם בשירותו הצבאי), עבדו השניים באחד המשרדים החשובים לעבודות גרפיות. במסגרת זו עבדו כצוות ביצירת בולים רבים לדואר ישראל, כרונות למיניהן, פרוספקטים ועיצוב תערוכות. ביולי 1969 פתחו סטודיו עצמאי. שלוש מעטפות זכרון לתערוכת צה"ל צויירו אף הן בסטודיו „שי“. עתה יש בדעתם להתמסר לציור בולי דואר, הפעם בגרפיקאים עצמאיים.

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל

קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז:

תל-אביב, רחוב כיכורי העתים 28, טל. 250221

- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אזרח במולדת
- בחירה חפשית של הרופאים
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטורים מרכזי בירושלים.

הרשם בתור חבר קופת חולים לאומית והכמחת את בריאותך

עם סגירת הג'יון

א. לין. הבנק והוצאת „עם עובד“ יספקו במחיר מיוחד (2 ל"י) אוגדן מיוחד. במסיבת שהתקיימה לרגל הופעת האלבום השתתפו מטעם הבנק א. הסמן, הממונה על תוכניות החסכון ומר א. פרי, מנהל „עם עובד“.

אלבום לבולי ישראל — שי „דן חסכן“ מגויי ספרית „דן חסכן“ של בנק הפועלים ו„עם עובד“ יקבלו כשי דפים לאלבום בולי ישראל, החל משנת תש"ל. האלבום הופיע בימים אלה בעריכתו של

איספו בולי דואר ישראל

השירות הבולאי

ירושלים, תל-אביב-יפו, חיפה, טבריה, נתניה, באר-שבע, פ"ת, לוד ובבתי דואר.

הבא לביתך תחביב אמיתי — היה מנוי בשירות הבולאי